

HØYBED

enkelt og billig

Har du en stabel med bord til overs, kan du raskt lage en liten ekstrahage. Den gir grønnsakene et lunt forsommer-forsprang.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer til et høybed

32 x 125 mm terrassebord:

- 8 sider (A) à 200 cm
- 8 ender (B) à 100 cm
- 1 tverrstiver (C), 97 cm

73 x 73 mm stolper:

- 6 stolper (D) à 50 cm

10 mm polystyrenplater:

- 2 plater à 40 x 82,8 cm (E)
- 4 plater à 40 x 87,65 cm (F)

Dessuten:

- Rustfrie terrasseskruer, 4,5 x 75 mm
- Fiberduk, ca 1 x 6,5 meter
- 1 kubikkmeter gjødslet jord

VANSKELIGHETSGRAD:
Får du først skåret til materialene på mål, er det lett å bygge dette høybedet.

TIDSFORBRUK:
Uten f.eks. oljebehandling, tar det en dags tid å lage høybedet og fylle i jord.

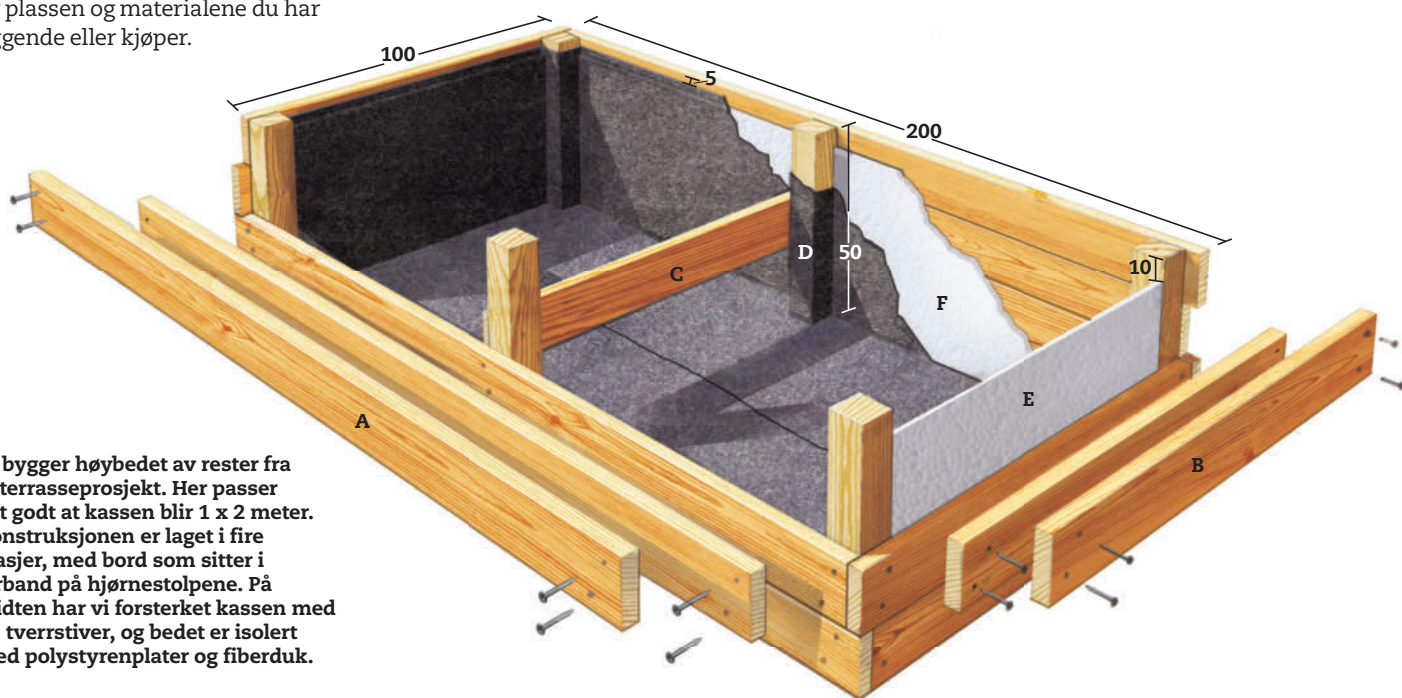
PRIS:
Skal du kjøpe alt, er prisen ca 1000 kroner for dette bedet.

Et isolert høybed er en smart løsning når du vil gi urter og grønnsaker et forsprang. Det gir nemlig litt varmere jord om våren. Samtidig er bedet enkelt å luke.

Skal du dyrke grønnsaker i mindre skala, er et høybed en både flott og praktisk løsning. For det første gir høybedet litt ekstra høyde til arbeidet, og det er enklere å fjerne både ugress og snegler. Men du har også andre fordeler, fordi bakken kan holdes litt varmere om våren, og du kan styre sammensetningen av jorden ved for eksempel å tilføre gjødslet torv.

Hvor stort høybedet skal være, er helt opp til deg. Høyde og bredde kan avhenge av plassen og materialene du har liggende eller kjøper.

Likevel er det en god idé å gjøre høybedet så smalt at du enkelt kan rekke inn til midten fra begge sider. Høyden kan også justeres. Men 25-50 cm er det mest praktiske å dyrke grønnsaker og urter i, av hensyn til røtter og mengden av jord. I tillegg vil mindre høybed ofte være pene når de er høye, mens et stort og lavt bed er praktisk til store avlinger. Høybedet vi bygger her er laget av lerk. Det måler 1 x 2 meter og er 50 cm høyt.

Vi bygger høybedet av rester fra et terrasseprosjekt. Her passer det godt at kassen blir 1 x 2 meter. Konstruksjonen er laget i fire etasjer, med bord som sitter i forband på hjørnestolpene. På midten har vi forsterket kassen med en tverrstiver, og bedet er isolert med polystyrenplater og fiberduk.

Mål opp og skjær ut

1 Før du streker opp, er det en god idé å få oversikt over bordene, slik at du utnytter lengdene best mulig. Det skal jo være nok til alle de fire høydene. Sjekk også om du kan kappe bordene slik at du unngår kvister eller skadede områder.

2 Alle ender skal kappes i 90°. Selv nye bord er ofte skåret skjevt i endene. Derfor er det en god idé å lage nye, vinkrette snitt i alle endene. Du kan fint kappe bordene for hånd, men en kapp-/gjærsag vil være det beste.

3 Så kapper du til alle stolpene. Det er viktig at stolpene har pene ender i toppen, fordi de vil synes. Mange stolper har også sprekker på langs av treet. Prøv å unngå dem når du plasserer snittene.

Alt settes sammen

Høybedet settes sammen som en enkel kasse, der du begynner med et topp-hjørne. I alle hjørner er det avgjørende at du får bord og stolper til å ligge helt vinkelrett på hverandre. Det er derfor en fordel å ha et plant underlag å jobbe på.

Legg sider (A) og ender (B) i forband ved å plassere endene på bordene skiftvis over hverandre. Vær for øvrig hele tiden oppmerksom på at bordene sitter helt tett sammen. Det gjør du best ved å feste dem midlertidig med skrutvinger.

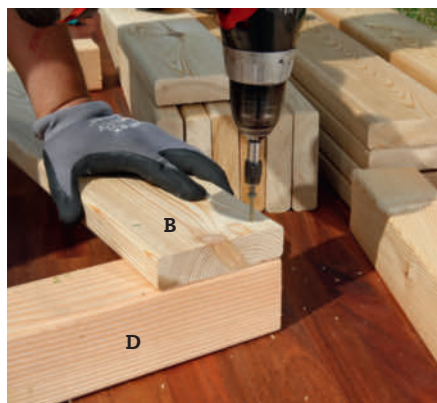
Som det siste, setter du tverrstiveren (C) mellom de to midterste stolpene, slik at du unngår at jordtrykket på sidene trekker kassen skjev.

1 Kontroller emnene før du begynner. Når bordene legges oppå hverandre, kan du tydelig se om alle snitt ligger vinkelrett. Med hensyn til stolpene, er det bare nødvendig at enden som vender opp er flott og vinkelrett.

2 Begynn alltid med å forbore. Også selv om du bruker selvskjærende terrasseskruer. Skruene sitter mange steder tett på kanten, og kan sprekke opp treet.

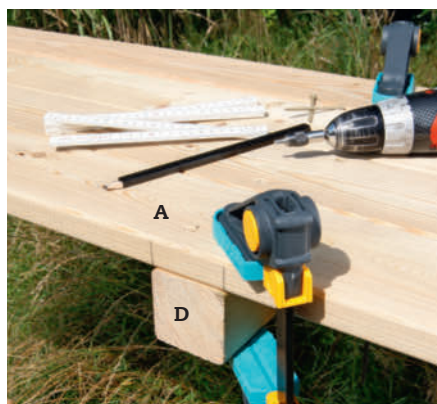
3 Nå kan du begynne å sette sammen et av hjørnene. Begynn ovenfra med det øverste endebordet (B). Skruene settes forskjøvet og parvis, slik at bordene ikke kan vri seg. Sørg for at alle bord settes med kjernen inn mot stolpene.

4 Bordene settes på stolpene i forband. Det gjøres ved å legge endene på bordene inn over hverandre. Legg merke til at vi har lagt overkanten av kassen ned mot bordplaten på bildet.

5 Lag én høyde om gangen. Det er viktig at bordene sitter tett sammen. Bruk en skrutvinge til å fikse bordene når høydene legges til.

6 Når alle bordene er på plass, monteres stolpene i midten (D). Det skal en del jord i kassen, og trykket på sidene krever en stolpe for hver meter. Det gjelder også hvis du bygger en lavere kasse. Hold bordene med skrutvingen.

7 Slip for å fjerne eventuelle skarpe hjørner. Hvis treet allerede er behandlet med treolje, skal det naturligvis etterbehandles på de slipte hjørnene.

8 For å gjøre kassen ekstra stabil, setter du i tverrstiveren (C). Tverrstiveren settes i cirka halv høyde mellom de to stolpene i midten.

Kle innersiden

Nå plasseres høybedet på et fornuftig sted i hagen. Det skal selvsagt være et sted med sol. I tillegg skal du tenke på at bedet skal være tilgjengelig fra begge sider. Fjern eventuelle ujevnheter, og sett kassen direkte på bakken.

Deretter skjæres polystyrenplatene (E og F) til med en hobbykniv. De monteres ved at du klemmer dem inn på plass mellom stolpene. I høybedet vårt brukes plater på 10 mm, men du kan bruke plater opp til 20 mm. Etterpå rulles fiberduken ut over kassen, gjerne med et 5 cm overlapp mellom lengdene. Sørg for at duken sitter godt i hjørnene, slik at den ikke rives skjev når jorden fylles i.

1 Skjær til polystyrenplatene (E og F). Platene skjæres med en skarp hobbykniv i en høyde på 40 cm, slik at de kan stå 10 cm under overkant på bedet.

2 Monter platene i hvert felt. De skjæres til i lengden, og klemmes på plass mellom stolpene. Det er for øvrig nødvendig å skjære til platene, slik at det er plass til tverrstiveren (C).

3 Kassen kles innvendig med fiberduk. Begynn i et hjørne, og brett fiberduken rundt en stolpe. Bruk en stiftemaskin til å feste duken rett over polystyrenplatene, og cirka 5 cm under den øverste kanten på kassen.

4 Rett til fiberduken i hjørnene med litt jord, slik at duken sitter helt tett rundt stolpen. På den måten unngår du at duken blir trukket ned fra kanten når kassen fylles med jord.

5 Høybedet er nå klart til å bli fylt med jord. Høybedsjord skal helst være litt luftig. Vi blander derfor inn litt torv i den vanlige matjorden.

Det flotte høybedet gjør det enklere for både store og små å passe grønnsaker og urter.